Enw'r Ymgeisydd	Rhif y Ganolfan	Rhif yr Ymgeisydd

CYD-BWYLLGOR ADDYSG CYMRU

Tystysgrif Gyffredinol Addysg Uwchradd

WELSH JOINT EDUCATION COMMITTEE

General Certificate of Secondary Education

613/51

BUSNES CYMHWYSOL (Dwyradd)

P.M. DYDD IAU, 15 Mehefin 2006

(1½ Awr)

I'r Arholwr yn unig		
Cwestiwn	**Marc uchaf**	**Marc a ddyfarnwyd**
1.	**30**	
2.	**35**	
3.	**35**	
Cyfanswm	**100**	

DEUNYDDIAU YCHWANEGOL

Yn ogystal â'r papur arholiad hwn, bydd angen cyfrifiannell arnoch.

CYFARWYDDIADAU I YMGEISWYR

Ysgrifennwch eich enw, rhif y ganolfan a'ch rhif ymgeisydd yn y blychau ar ben y dudalen hon.

Atebwch **bob** cwestiwn.

Ysgrifennwch eich atebion i bob cwestiwn yn y lleoedd gwag priodol yn y llyfryn cwestiwn-ac-ateb hwn.

GWYBODAETH I YMGEISWYR

Dangosir nifer y marciau ar gyfer pob rhan o gwestiwn mewn cromfachau.

Ni roddir tystysgrif i ymgeisydd a geir yn ymddwyn yn annheg yn ystod yr arholiad.

Examiner only
Arholwr yn unig

Atebwch **bob** *cwestiwn yn y lleoedd gwag priodol.*

1. Astudiwch y wybodaeth isod ac yna atebwch y cwestiynau sy'n dilyn.

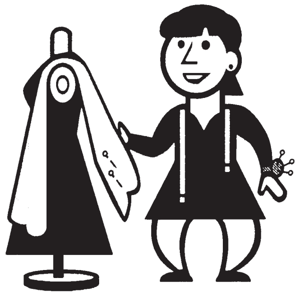

Mae Tom a Tammy yn rhedeg *Guys and Dolls Cyf*, cwmni sy'n gwneud a gwerthu dillad merched a dynion. Rydych yn gweithio i'r cwmni hwn fel clerc cyfrifon a chi sy'n gyfrifol am gofnodi'r holl drafodion ariannol rhwng cyflenwyr a chwsmeriaid. Ei brif gwsmer yw siop o'r enw *Vogue*. Pan fydd dillad yn cael eu gwerthu i *Vogue* defnyddir y dogfennau canlynol i gofnodi'r gwerthiant:

- Anfoneb
- Cyfriflen
- Siec
- Archeb
- Nodyn Dosbarthu

(a) Mae gofyn i chi nodi pa ddogfen fyddai'n cael ei defnyddio yn y sefyllfaoedd canlynol. Ticiwch **un** blwch yn unig ar gyfer pob ateb.

(i) Mae *Vogue* yn anfon y ddogfen hon at *Guys and Dolls Cyf* wrth ofyn am ddillad. [1]

Anfoneb	
Archeb	
Cyfriflen	

(ii) Mae *Guys and Dolls Cyf* yn anfon y ddogfen hon gyda'r dillad sy'n cael eu dosbarthu. [1]

Nodyn Dosbarthu	
Anfoneb	
Siec	

Examiner only *Arholwr yn unig*

(iii) Mae *Guys and Dolls Cyf* yn anfon y ddogfen hon at *Vogue* i ofyn am dâl am y dillad. [1]

Siec	
Archeb	
Anfoneb	

(iv) Mae *Guys and Dolls Cyf* yn anfon y ddogfen hon at *Vogue* ar ddiwedd y mis i ddweud wrth *Vogue* faint sy'n ddyledus. [1]

Cyfriflen	
Nodyn Dosbarthu	
Siec	

(v) Mae *Vogue* yn anfon y ddogfen hon at *Guys and Dolls Cyf* i dalu am y nwyddau. [1]

Cyfriflen	
Anfoneb	
Siec	

(b) Mae *Vogue* yn talu *Guys and Dolls Cyf* â siec.

Nodwch **un** dull arall y gallai fod yn well gan *Guys and Dolls Cyf* dderbyn tâl trwyddo ac eglurwch pam. [2]

Dull ....

Eglurhad ....

....

....

Trosodd.

Examiner only
Arholwr yn unig

(c) Mae *Guys and Dolls Cyf* yn rhoi disgownt masnach i *Vogue* ar y nwyddau y mae'n eu harchebu. Pam o bosibl y byddai'n gwneud hyn? [3]

....

....

....

....

....

(ch) Y bore yma rydych wedi derbyn yr Archeb ganlynol oddi wrth *Vogue*.

Vogue
27 Ffordd Castell Nedd
Llansawel
SA12 5HB

Ffôn: (03169) 241300
Ffacs: (03169) 241301

ARCHEB

At:

Guys and Dolls Cyf
Stryd y Dŵr
Stad Ddiwydiannol Bryncethin
Pen-y-bont ar Ogwr
CF34 5TP

Rhif eich Archeb:	1532
Dyddiad:	6/6/06

Nifer	Disgrifiad	Cyf. yr Eitem:	Pris yr Uned (£)
10	Sgertiau Mini Denim Maint 10	DMS10	15.00
15	Crysau T Du Maint 12	BTS12	5.00

Dosbarthu: 13 Mehefin 2006

Awdurdodwyd gan: ACC

Rhif Cofrestru TAW: 98761234

Examiner only
Arholwr yn unig

Cwblhewch y Nodyn Dosbarthu canlynol, a gaiff ei anfon gyda'r nwyddau, drwy lenwi'r holl rannau sydd wedi'u tywyllu. [6]

Guys and Dolls Cyf
Stryd y Dŵr
Stad Ddiwydiannol Bryncethin
Pen-y-bont ar Ogwr
CF34 5TP

Nodyn Dosbarthu	Rhif. DN1214	
At:		
Rhif Eich Archeb:		Dyddiad Dosbarthu:
Nifer	Cyf.	Disgrifiad
10	DMS10	Sgertiau Mini Denim Maint 10

(d) Ar ôl derbyn y nwyddau hyn a fanylir yn yr Archeb yn *(ch)*, mae *Vogue* yn gweld bod nam ar ddwy o'r sgertiau denim ac maent yn cael eu dychwelyd at *Guys and Dolls Cyf*. Gan ddefnyddio'r wybodaeth hon, llenwch y blychau sydd wedi'u tywyllu i gwblhau'r Nodyn Credyd isod. [8]

Guys and Dolls Cyf
Stryd y Dŵr
Stad Ddiwydiannol Bryncethin
Pen-y-bont ar Ogwr
CF34 5TP

NODYN CREDYD

At:

Anfoneb:	642
Dyddiad:	14/6/06
Rhif Eich Archeb:	

Nifer	Disgrifiad	Cyf. yr Eitem:	Pris yr Uned (£)	Cyfanswm y Pris (£)
2	Sgertiau Mini Denim Maint 10			
			Cyfanswm y Nwyddau	
			Ychwanegu TAW @ 17.5%	
			Cyfanswm y Credyd	

Examiner only
Arholwr yn unig

(dd) Rydych wedi awgrymu y dylai Tom a Tammy osod system TG *(IT)* gan ddefnyddio codau bar i'w helpu i reoli eu stoc. Maent wedi gofyn i chi roi gwerthusiad ysgrifenedig o'r cynnig hwn iddynt. [6]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Cyfanswm Marciau

TUDALEN WAG

2. Astudiwch y wybodaeth isod ac yna atebwch y cwestiynau sy'n dilyn.

Chi yw perchennog *Best Foot Forward*, busnes unig fasnachwr sy'n prynu a gwerthu esgidiau dylunydd *(designer)*. Mae'r busnes wedi bod yn masnachu'n llwyddiannus dros y 5 mlynedd diwethaf ac erbyn hyn rydych yn ystyried ehangu ei weithgareddau i gynnwys prynu a gwerthu bagiau. Ar hyn o bryd rydych yn cyflogi un aelod rhan amser o staff i'ch helpu chi i redeg eich siop, ond os ewch chi ymlaen â'r ehangiad arfaethedig *(planned)* bydd yn rhaid i chi recriwtio gweithiwr amser llawn.

(a) Rhaid i chi baratoi'r cyfrifon diwedd y flwyddyn ar gyfer y busnes sy'n cael eu paratoi ar gyfer 31 Mai bob blwyddyn. Gan ddefnyddio'r ffurflen sydd wedi'i darparu a'r ffigurau isod, cwblhewch Gyfrif Elw a Cholled *Best Foot Forward* am y flwyddyn yn diweddu 31 Mai 2006. [8]

Eitem	**£**
Gwerthiant	125 000
Cyflogau	26 000
Rhent y Siop	4 250
Pryniant Stoc/Cost Gwerthiant	75 000
Gwres a Golau	2 975
Ffôn	950

Examiner only
Arholwr yn unig

Best Foot Forward Cyfrif Elw a Cholled am y Flwyddyn yn Diweddu 31 Mai 2006		
Eitem	**£**	**£**
Gwerthiant	—	
	—	
	—	50 000
Llai Treuliau/Costau:	—	—
		—
Rhent y siop	4 250	—
		—
Ffôn	950	—
Cyfanswm y Treuliau/Costau	—	
	—	15 825

(b) Nodwch **ddau** randdeiliad *(stakeholder)* a allai fod â diddordeb yng Nghyfrif Elw a Cholled *Best Foot Forward* ac eglurwch pam y byddai ganddynt ddiddordeb yn y wybodaeth hon. [6]

Rhanddeiliad 1 ....

Eglurhad ....

....

....

....

Rhanddeiliad 2 ....

Eglurhad ....

....

....

....

Trosodd.

Examiner only
Arholwr yn unig

(c) Nodwch **ddau** ddull y gallai *Best Foot Forward* eu defnyddio i godi cyllid ar gyfer yr ehangiad arfaethedig a gwerthuswch pam y byddai'r busnes yn defnyddio **pob un** o'r dulliau hyn. [6]

(i) Dull 1 ....

Gwerthusiad: ....

....

....

....

....

(ii) Dull 2 ....

Gwerthusiad: ....

....

....

....

....

(ch) Rydych wedi cael eich cynghori gan ffrind sy'n gyfrifydd y byddai'n syniad da cwblhau dadansoddiad adennill costau *(break-even analysis)* o'r ehangiad arfaethedig i bennu faint o fagiau y bydd angen i chi eu gwerthu cyn i chi wneud elw. Er mwyn eich galluogi i gwblhau'r dadansoddiad adennill costau mae angen i chi allu dosbarthu (*classify*) eich costau disgwyliedig yn gostau sefydlog a chostau newidiol.

Mae'r tabl isod yn rhestru rhai o gostau disgwyliedig y busnes. Gan ddefnyddio'r tabl hwn, mae gofyn i chi ddosbarthu pob un o gostau disgwyliedig y busnes naill ai'n gost sefydlog neu'n gost newidiol drwy roi tic (✓) yn y golofn briodol. [3]

Costau Disgwyliedig	**Costau Sefydlog**	**Costau Newidiol**
Rhent y siop		
Cyflog staff amser llawn		
Prynu'r bagiau		

(d) Dangosir isod y costau a'r derbyniadau misol ar gyfer yr **ehangiad arfaethedig**.

Costau sefydlog	£1 000
Costau newidiol yr uned	£15
Pris gwerthu yr uned	£25

(i) Gan ddefnyddio'r fformiwla isod, a'r wybodaeth am y costau a'r derbyniadau, rhowch y symiau cywir yn y rhannau sydd wedi'u tywyllu. [2]

Trothwy elw *(Break-even point)* = $\dfrac{\text{costau sefydlog}}{\text{pris gwerthu yr uned} \quad \text{minws} \quad \text{cost newidiol yr uned}}$

Trothwy elw = $\dfrac{\pounds \text{.......}}{\pounds \text{.......} \quad \text{minws} \quad \pounds \text{.......}}$

(ii) Cyfrifwch nifer y bagiau y bydd angen eu gwerthu bob mis er mwyn i'r busnes adennill costau. [1]

Nifer y bagiau ....

(dd) Mae siart adennill costau yn erfyn *(tool)* cynllunio defnyddiol hefyd. Gwerthuswch ddefnyddioldeb siart o'r fath i *Best Foot Forward.* [5]

....

....

....

....

....

....

....

....

....

....

Trosodd.

Examiner only
Arholwr yn unig

(e) Rydych wedi cael eich cynghori hefyd i baratoi cyllideb ar gyfer yr ehangiad arfaethedig. Eglurwch sut y gallai cyllideb werthiant helpu *Best Foot Forward*. [4]

....

....

....

....

....

....

....

....

Cyfanswm Marciau

TUDALEN WAG

Examiner only
Arholwr yn unig

3. Astudiwch y wybodaeth isod ac yna atebwch y cwestiynau sy'n dilyn.

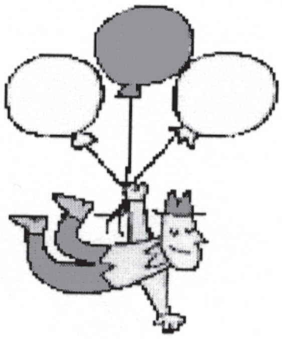

Mae Jim a Julie yn bwriadu dechrau masnachu ar 1 Awst 2006 yn gwerthu balwnau dathlu. Maent yn bwriadu rhentu adeilad siop a byddant yn ei alw'n *Gone With The Wind*. Bydd ganddynt gyfalaf cychwynnol o £6 000 a byddant yn ei roi yng nghyfrif banc y busnes ar ddiwedd Gorffennaf 2006.

Maent yn amcangyfrif y bydd pryniant stoc fel a ganlyn:

Awst	Medi	Hydref	Tachwedd
£3 000	£1 750	£925	£1 500

Maent yn amcangyfrif y bydd gwerthiant fel a ganlyn:

Awst	Medi	Hydref	Tachwedd
£2 000	£2 150	£2 000	£2 500

Rhent eu siop yw £350 y mis.

Trydan: £400 i'w dalu ym mis Hydref yn unig.

Bydd gosodion a ffitiadau *(fixtures and fittings)* ar gyfer y siop yn costio £5 000. Byddant yn cael eu dosbarthu ym mis Awst ond rhaid talu amdanynt ym mis Medi.

Examiner only
Arholwr yn unig

(a) Yn eu blwyddyn gyntaf o fasnachu bydd *Gone With The Wind* yn cael costau gweithredu *(running costs)* a chostau cychwyn. Diffiniwch **bob un** o'r costau hyn a defnyddiwch y wybodaeth gyferbyn i restru **un** gost gweithredu ac **un** gost cychwyn y bydd y busnes yn eu cael. [6]

(i) Diffiniad ac enghraifft o gost gweithredu ....

....

....

....

(ii) Diffiniad ac enghraifft o gost cychwyn ....

....

....

....

(b) Mae cyfrifydd Jim a Julie wedi awgrymu y byddai'n synhwyrol llunio rhagolwg llif arian ar gyfer y misoedd nesaf i helpu eu cynllunio. Gwerthuswch yn gryno ddefnyddioldeb rhagolwg llif arian. [3]

....

....

....

....

....

....

Examiner only
Arholwr yn unig

(c) Gan ddefnyddio'r data a roddir ar ddechrau'r cwestiwn, llenwch y rhannau sydd wedi'u tywyllu yn y rhagolwg llif arian canlynol ar gyfer *Gone With The Wind* am y pedwar mis cyntaf o fasnachu. [14]

	AWST	MEDI	HYD	TACH	CYFANSWM
	£	**£**	**£**	**£**	**£**
Gweddill Agoriadol yn y Banc	**6 000**		**-300**		
DERBYNIADAU					
Gwerthiant	**2 000**		**2 000**	**2 500**	
CYFANSWM Y DERBYNIADAU	**2 000**			**2 500**	**8 650**
TALIADAU					
Pryniant	**3 000**	**1 750**		**1 500**	**7 175**
Rhent y siop	**350**	**350**	**350**	**350**	
Gosodion a ffitiadau					**5 000**
Trydan					**400**
CYFANSWM Y TALIADAU	**3 350**		**1 675**		**13 975**
Gweddill Terfynol yn y Banc	**4 650**		**25**		

(ch) Pa fis yn y rhagolwg llif arian sy'n dweud wrth y busnes fod angen gweithredu mewn rhyw fodd? [1]

....

Examiner only
Arholwr yn unig

(d) Nodwch ac eglurwch **un** dull gweithredu y gallai *Gone With The Wind* ei ddilyn i helpu gydag unrhyw broblemau llif arian. [3]

Dull gweithredu ....

Eglurhad ....

....

....

....

(dd) Mae Jim a Julie wedi defnyddio system law *(manual)* i baratoi'r rhagolwg llif arian gyferbyn. Nodwch ac eglurwch **ddwy** fantais a **dwy** anfantais i Jim a Julie o ddefnyddio taenlenni i baratoi rhagolygon llif arian yn y dyfodol. [8]

Mantais 1 ....

....

....

....

Mantais 2 ....

....

....

....

Anfantais 1 ....

....

....

....

Anfantais 2 ....

....

....

....

Cyfanswm Marciau